

Modelcontract voor de uitgave van een vertaling van een literair werk

vastgesteld per 19 juni 2012, als herziene versie van het per 1 maart 2004 geldende modelcontract, voorzien van een aangepaste toelichting, door de Literaire Uitgeversgroep (LUG) van de Groep Algemene Uitgevers (GAU) en de Vereniging van Letterkundigen (VvL), deel uitmakend van de Vereniging van Schrijvers en Vertalers (VSenV)

De ondergetekenden,

(1) . . .
nader te noemen 'de vertaler' enerzijds en

(2) . . .
nader te noemen 'de uitgever' anderzijds, zijn overeengekomen als volgt.

Artikel 1 Vertaling

1. De vertaler verbindt zich tot het leveren van een naar inhoud en stijl getrouwe en onberispelijke Nederlandse vertaling rechtstreeks uit het oorspronkelijke werk.

2. Ten aanzien van bekorting of andere wijziging wordt het volgende bepaald:

- a. de uitgever verplicht zich om aanwijzingen van de oorspronkelijke auteur omtrent gewenste bekortingen of andere wijzigingen in het oorspronkelijke werk ter kennis van de vertaler te brengen, met de instructie deze aanwijzingen bij het vervaardigen van de vertaling in acht te nemen;
- b. bekorting of andere ingrijpende wijziging van de opgedragen en uitgevoerde vertaling kan slechts geschieden met toestemming van de vertaler.

3. De uitgever vrijwaart de vertaler tegen aanspraken van derden ten aanzien van de in lid 2 sub a van dit artikel bedoelde bekorting of andere wijziging.

Artikel 2 Licentie

1. De vertaler verleent de uitgever met uitsluiting van zichzelf en alle anderen een licentie om de door de vertaler *vervaardigde / te vervaardigen* vertaling, waarvan de titel voorlopig is vastgesteld op: . . . , zijnde de vertaling van het oorspronkelijke werk, waarvan de titel luidt: . . . , van de auteur: . . . , uitgave en druk die als basis voor de vertaling (zullen) gelden: . . . , aantal woorden: . . . , in boekvorm en/of in e-boek vorm in de Nederlandse taal uit te geven en te exploiteren. Een e-boek is een digitaal bestand dat de inhoud van de vertaling bevat.

De uitgever beslist na overleg met de vertaler omtrent de titel en eventueel ondertitel waaronder de vertaling zal worden uitgegeven.

2. De vertaler verklaart dat hij het volledige auteursrecht op de vertaling bezit en vrijwaart de uitgever voor aanspraken van derden op deze vertaling.

3. De vertaler machtigt de uitgever onherroepelijk om de uit zijn auteursrecht voortvloeiende bevoegdheden uit te oefenen ter bescherming en handhaving jegens derden van de bij deze overeenkomst aan de uitgever toegekende bevoegdheden en daartoe, op eigen kosten en zo nodig op naam van de vertaler, zowel in als buiten rechte op te treden. De uitgever is gehouden om de vertaler te informeren over te treffen maatregelen. Partijen verplichten zich om elkaar alle gewenste medewerking te verlenen en op eerste verzoek alle benodigde gegevens te verstrekken.

4. Ingeval de uitgever door de auteur van het oorspronkelijke werk is gemachtigd om enig nevenrecht als bedoeld in dit artikel uit te oefenen, zal de vertaler zich conformeren aan een hem door de uitgever aangeboden regeling voor het gehele of gedeeltelijke gebruik van zijn vertaling daarbij, behoudens het geval dat de vertaler in redelijkheid en billijkheid tot het oordeel kan komen dat hij hierdoor in zijn belangen wordt geschaad. Dit geldt ook voor exploitatierechten die ten tijde van het sluiten van de overeenkomst nog niet konden worden voorzien.

5. In aanmerking nemende dat de vertaler van de uitgever de hierna genoemde percentages ontvangt van de netto-opbrengst van de desbetreffende exploitaties, verklaren partijen dat de in lid 1 aan de uitgever verleende exclusieve licentie mede de volgende exploitatierechten omvat:

- a. het overnemen van een gedeelte van de vertaling in een bloemlezing, compilatiewerk of anderszins (...%);
- b. het publiceren van een gedeelte van de vertaling, op te nemen als voorpublicatie of anderszins in een krant, een tijdschrift of ander medium (...%);
- c. het openbaar maken in ongewijzigde vorm van het geheel of een gedeelte van de vertaling, hetzij voor publiek, hetzij voor radio of televisie (...%);
- d. het publiceren van het geheel of een gedeelte van de vertaling als feuilleton in een krant of een tijdschrift (...%);
- e. het verveelvoudigen van het geheel of een gedeelte van de vertaling door het vastleggen daarvan op geluids- en of beeld dragers en het openbaar maken van deze verveelvoudigingen (...%), waaronder bijvoorbeeld als luisterboek;
- f. het bewerken van de vertaling voor radio, televisie, film, andere audiovisuele producties en voor toneel (...%);
- g. het belangeloos meewerken aan het vervaardigen en vergoedingsvrij ter beschikking stellen van de vertaling ten behoeve van aangepaste uitgaven voor blinden en anderszins visueel gehandicapten (0 %).

Voorafgaand aan het uitoefenen van de exploitatierechten genoemd onder lid 5 sub f is schriftelijke toestemming van de vertaler vereist, een en ander met inachtneming van het bepaalde in lid 4.

6. De uitgever is gerechtigd om exploitatierechten die niet of bezwaarlijk individueel kunnen worden uitgeoefend, mede namens de vertaler uit te besteden aan organisaties die gericht zijn op collectief beheer van auteursrechten, een en ander voorzover dit niet reeds uit de wet voortvloeit, met inachtneming van het hieronder bepaalde:

- a. het reprografisch verveelvoudigen van het geheel of een gedeelte van de vertaling en het openbaar maken van deze verveelvoudigingen voorzover de uitoefening van dit recht niet bij wet is opgedragen aan de Stichting Reprorecht (...%);
- b. het uitlenen van de vertaling; voorzover vereist en onder voorbehoud van terzake door de GAU en de Stichting LIRA ('LIRA') gemaakte afspraken, verlenen vertaler en uitgever hierbij opdracht aan LIRA om het vertalersaandeel van voor de uitgave door de Stichting Leenrecht geïncasseerde gelden uit te keren aan de vertaler volgens het door laatstgenoemde Stichting goedgekeurde repartitiereglement; de uitgever zal de uitoefening van het recht op een vergoeding voortvloeiend uit het uitlenen van het werk in het buitenland opdragen aan de Stichting Leenrecht (...%);
- c. De vertaler draagt hierbij aan de uitgever de hieronder genoemde rechten over onder de opschortende voorwaarde dat de uitgever deze rechten overdraagt aan LIRA:
 - het gelijktijdig doorgeven via de kabel van de door radio of televisie uitgezonden vertaling (...%);
 - het gelijktijdig in het openbaar vertonen en/of ten gehore brengen van televisie- en/of radio-uitzendingen van de vertaling (...%);
 - het in het openbaar ten gehore brengen en/of vertonen van mechanische reproducties van de vertaling, anders dan door middel van televisie- en/of radio-uitzendingen (...%);
 - het recht op een vergoeding ontleend aan de wettelijke heffingen op geluids- en/of beeld dragers (...%).

De uitgever aanvaardt deze overdracht en de verplichting om deze rechten over te dragen aan LIRA. De vertaler dient aan de uitgever op te geven of hij in voorkomende gevallen zijn aandeel in de vergoedingen via de uitgever, dan wel van LIRA wenst te ontvangen. Indien het aansluitingscontract tussen de uitgever en LIRA wordt beëindigd, zal LIRA worden verplicht deze rechten terug over te dragen aan de vertaler zodra dat mogelijk is.

- d. Indien de vertaler een exploitatieovereenkomst heeft gesloten met een organisatie die een of meer van de in lid 5 of lid 6 genoemde exploitatierechten reeds namens hem uitoefent, zoals bij voorbeeld met LIRA, SABAM, BUMA STEMRA of VEVAM, dient de vertaler dit voor het afsluiten van deze overeenkomst schriftelijk te melden aan de uitgever.

7. De uitgever zal de vertaler inlichten over de door hem met derden gesloten overeenkomsten betreffende de in lid 5 genoemde exploitatierechten, wanneer daaruit voor de vertaler een bedrag van meer dan tweehonderdvijftig euro voortvloeit, hetgeen onverlet laat de informatieplicht krachtens artikel 11 van deze overeenkomst.

8. De in lid 1 aan de uitgever verleende exclusieve licentie omvat tevens de bevoegdheid om namens de vertaler toestemming te verlenen aan een andere uitgever voor een afzonderlijke licentie-uitgave, zonder dat hierdoor aan de andere uitgever het recht wordt verleend op zijn beurt met derden over het werk te onderhandelen en te contracteren. De uitgever zal de vertaler schriftelijk inlichten zodra een dergelijke toestemming is verleend. Te allen tijde ontvangt de vertaler ten minste het in artikel 10, lid 2 of in voorkomende gevallen het in artikel 10, leden 6 en 7 genoemde honorarium, te berekenen vanaf het eerste verkochte exemplaar. De uitgever blijft verantwoordelijk voor de afrekening van dit honorarium aan de vertaler.

Artikel 3 Termijn uitgave

1. De uitgever verbindt zich om de vertaling voor zijn rekening en risico uit te geven binnen een termijn van achttien maanden na inlevering van de volledige c.q. volledig geredigeerde kopij.

2. De uitgever heeft het recht de in het vorige lid genoemde termijn eenmaal met maximaal zes maanden te verlengen. Hij geeft de vertaler hiervan schriftelijk bericht onder opgave van de bijzondere redenen die deze verlenging noodzakelijk maken.

Artikel 4 Oplage en prijs

1. De uitgever bepaalt de omvang van de oplage en de verkoopprijs. Deze informatie is vanaf de dag van verschijning van elke uitgave voor de vertaler beschikbaar. Op verzoek van de vertaler zal de uitgever deze informatie ook schriftelijk aan de vertaler bevestigen. In ieder geval zal de uitgever de vertaler bij de afrekening als bedoeld in artikel 11 deze informatie verschaffen.

2. Afhankelijk van de aard van het werk en het type van de uitgave zal een door de uitgever naar redelijkheid vast te stellen aantal exemplaren niet voor de verkoop bestemd zijn. Over deze exemplaren wordt geen honorarium uitgekeerd.

Artikel 5 Inlevering volledige kopij

1. De vertaler *verbindt zich om /heeft reeds* de volledige kopij uiterlijk op . . . in handen van de uitgever *te stellen /gesteld*.

2. De kopij moet voldoen aan de bij het bedrijf van de uitgever gebruikelijke huisregels, waarover de vertaler vooraf door de uitgever wordt geïnformeerd.

3. De uitgever dient binnen dertig dagen na inlevering van de kopij zijn eventuele bezwaren tegen de kwaliteit van de inhoud van de kopij kenbaar te maken. Indien de uitgever de kopij accepteert, behoort het tot de taak van de uitgever om zonedig, op kosten van de uitgever, de kopij in overleg met de vertaler te redigeren. Indien de uitgever echter bovenmatige kosten moet maken voor het redigeren van de kopij, zal eerst in overleg met de vertaler worden bezien of de uitgever tot redigeren zal overgaan en of de kosten daarvan deels in mindering worden

gebracht op het honorarium van de vertaler.

Indien de kwaliteit van de inhoud van de kopij niet aan redelijke verwachtingen voldoet, en de vertaler niet bereid of in staat is om binnen een redelijke termijn alsnog aan zijn verplichtingen terzake te voldoen, kan de uitgever de kopij weigeren en besluiten om tot ontbinding van de overeenkomst over te gaan. De vertaler is in dat geval desgevraagd gehouden om reeds aan hem verstrekte voorschotten terug te betalen aan de uitgever binnen een maand na de datum van ontbinding van de overeenkomst.

4. De vertaler is verplicht ten minste één bijgewerkt duplicaat van zijn kopij, dan wel een kopie hiervan in elektronische vorm, te bewaren en dit op eerste verzoek kosteloos aan de uitgever ter beschikking te stellen indien het origineel verloren is gegaan of in het ongereede is geraakt.

5. Bij niet tijdige inlevering van de volledige kopij van de vertaling is de uitgever gerechtigd de overeenkomst ontbonden te verklaren indien de vertaler na schriftelijk te zijn aangemaand, waarbij hem een redelijke termijn is gegund om alsnog aan zijn verplichtingen te voldoen, in gebreke blijft. De vertaler is desgevraagd gehouden om aan hem verstrekte voorschotten terug te betalen binnen een maand na de datum van ontbinding van de overeenkomst. In geval van verzuim van de vertaler kan deze door de uitgever worden verplicht tot het vergoeden van de schade, bestaande uit tot het tijdstip van ontbinding van de overeenkomst voor de onderhavige uitgave gemaakte daadwerkelijke kosten.

6. De vertaler verbindt zich de drukproeven van zijn vertaling te corrigeren en deze gecorrigeerde proeven binnen een redelijke, tijdig overeen te komen termijn aan de uitgever te retourneren. Mocht de uitgever de gecorrigeerde proeven niet binnen de afgesproken termijn hebben terug ontvangen, dan is hij gerechtigd de correctie zelf ter hand te nemen ofwel aan een ander op te dragen en de kosten hiervan te verhalen op de vertaler.

7. Tot de eerste zetproef heeft de vertaler het recht om aanpassingen en correcties door te voeren. Indien de vertaler daarna nog aanpassingen en correcties in de zetproef wenst aan te brengen en de kosten daarvan hoger zijn dan de kosten die gangbaar zijn voor de correctie van een zetproef van die omvang, kunnen de kosten van deze extracorrectie, voorzover deze een bedrag van honderd euro te boven gaan, door de uitgever ten laste van het aan de vertaler verschuldigd honorarium worden gebracht.

8. In geval de vertaler wordt geconfronteerd met extra werkzaamheden door onvoorziene omstandigheden waarop hij geen invloed heeft kunnen uitoefenen, is de uitgever gehouden deze in redelijkheid en billijkheid te honoreren. De hoogte van de vergoeding dient in onderling overleg te worden vastgesteld.

Artikel 6 Exploitatie

1. De eindverantwoordelijkheid en de beslissingsbevoegdheid over de wijze van exploitatie en over de definitieve vormgeving van een uitgave berusten bij de uitgever.

2. De uitgever is verplicht om in elk exemplaar van de uitgave het jaartal van de uitgave, herdruk of heruitgave te vermelden, alsmede het teken © te doen aanbrengen, met vermelding van het jaar van eerste uitgave en de naam van de vertaler, eventueel met de toevoeging 'per adres' of 'c.o.' en de naam van de uitgever. De vertaler zal in de uitgave van de vertaling als volgt worden aangeduid: . . .

3. De uitgever verplicht zich om de naam van de vertaler of het door de vertaler gewenste pseudoniem duidelijk zichtbaar in of op de uitgave te vermelden.

4. Wanneer voor promotionele doeleinden een gedeelte van het werk op internet of anderszins in elektronische vorm door de uitgever of door de vertaler wordt gepubliceerd, zal dat gedeelte in beginsel niet meer dan 2500 woorden van het werk bedragen, of in geval van poëzie in beginsel niet meer dan 100 regels, tenzij anders is overeengekomen.

Artikel 7 Presentexemplaren

De vertaler ontvangt bij het verschijnen van de vertaling in boekvorm acht exemplaren gratis en bij iedere herdruk desgewenst vier exemplaren gratis. Bij uitgave in elektronische vorm worden hierover nadere afspraken gemaakt. De uitgever stelt bij het verschijnen van de eerste uitgave op verzoek van de vertaler tevens maximaal vijf extra presentexemplaren beschikbaar ten behoeve van het Nederlands Letterenfonds.

Artikel 8 Overgang rechten bij overlijden

1. De rechten en verplichtingen van de vertaler gaan, voorzover deze geen persoonlijke werkzaamheid betreffen, na zijn dood over op zijn erfgenamen of andere rechtverkrijgenden.

2. Zijn er meerdere gerechtigden dan dienen deze één persoon aan te wijzen die hen vertegenwoordigt in alles wat deze overeenkomst aangaat. Zolang zodanige aanwijzing niet heeft plaatsgehad, wordt een eventuele betalingsplicht van de uitgever opgeschort. Betaling door de uitgever aan de aangewezen vertegenwoordiger bevrijdt de uitgever tegenover alle gerechtigden.

Artikel 9 Overdracht overeenkomst

1. De uitgever kan zijn rechten en verplichtingen uit dit contract aan een andere uitgever overdragen. Een zodanige overdracht wordt eerst van kracht door een schriftelijke mededeling aan de vertaler. Tenzij de vertaler schriftelijk met de overdracht heeft ingestemd, blijft de uitgever hoofdelijk aansprakelijk voor de overgedragen verplichtingen van de andere uitgever jegens de vertaler zolang er geen schriftelijke mededeling van de overdracht aan de vertaler is gedaan.

2. Indien de vertaler in redelijkheid en billijkheid tot het oordeel kan komen dat hij door een overdracht als bedoeld in lid 1 van dit artikel in zijn belangen wordt geschaad, is hij bevoegd om de overeenkomst door de rechter te doen ontbinden. Deze bevoegdheid vervalt na verloop

van twee maanden nadat de overdracht schriftelijk aan hem is meegedeeld.

Artikel 10 Honorarium

1. De vertaler zal als honorarium ontvangen een bedrag van € . . . , hetgeen overeenkomt met een royaltyhonorarium van € . . . per verkocht exemplaar.

2. De vertaler zal als aanvullend honorarium ontvangen:

- a. bij een uitgave als paperback en/of gebonden editie en/of een 'mid priced' editie:
 - een royalty van ... % van de verkoopprijs bij meer dan 4000 verkochte exemplaren;
 - een royalty van ... % van de verkoopprijs bij meer dan 100.000 verkochte exemplaren.
- b. bij een herdruk in pocketvorm:
 - een royalty van ... % van de verkoopprijs.
- c. bij een uitgave in e-boek vorm
 - een royalty van ...% van de netto-opbrengst vanaf de eerste verstrekte licentie
 - een royalty van ... % van de netto-opbrengst bij meer dan 4000 verstrekte licenties
- d. Indien een titel uitsluitend in e-boek vorm verschijnt ...% vanaf 4.000 verstrekte licenties

3. Onder verkoopprijs in het vorige lid sub a en b wordt verstaan de door de uitgever officieel vastgestelde verkoopprijs exclusief BTW. Indien de uitgever gebruikslicenties verleent of (exemplaren van) het werk verhuurt, worden de in lid 2 genoemde percentages berekend over de licentievergoeding, vrij van BTW.

4. Indien de uitgever een uitgave in een andere vorm dan de in dit artikel genoemde gewenst acht, zal het honorarium voor die uitgave in een aanvullende overeenkomst tussen vertaler en uitgever worden vastgelegd.

5. Het honorarium over de eerste oplage als bedoeld in lid 1 van dit artikel is als volgt opeisbaar:

- a. 25% bij ondertekening van de overeenkomst;
- b. 75% dertig dagen na inlevering van de complete vertaling of, indien de uitgever om inlevering in gedeelten heeft verzocht, naar rato van de inlevering van gedeelten van de vertaling, tenzij de uitgever in voornoemde periode de vertaling heeft afgekeurd.

6. Voor exemplaren die aan een boekenclub worden geleverd, ontvangt de vertaler een honorarium van . . . % van de ledenprijs.

7. Voor exemplaren die met een korting van vijftig of meer procent van de verkoopprijs worden geleverd langs additionele verkoopkanalen, zoals in geval van relatiegeschenken en ledenwerfacties, ontvangt de vertaler het geldende percentage op grond van

het bepaalde in lid 2, berekend over de netto-opbrengst. De uitgever zal de vertaler voorafgaand aan de gebruikmaking van deze additionele verkoopkanalen hiervan in kennis stellen.

8. De uitgever kan van de vertaler een Eigen Verklaring of een Verklaring arbeidsrelatie (VAR) verlangen, alvorens tot betaling over te gaan.

Artikel 11 Afrekening

1. Ieder jaar, uiterlijk op . . . zal de uitgever over het voorafgaande kalenderjaar de vertaler een afrekening zenden, waarop ten minste voorkomen:

- a. de beginvoorraad van de in het desbetreffende kalenderjaar nog beschikbare oplage;
- b. het totaal aantal exemplaren van de in het desbetreffende kalenderjaar geproduceerde oplage;
- c. het aantal in het desbetreffende kalenderjaar verkochte exemplaren met vermelding van de particuliere verkoopprijs en eventueel het aantal opgeruimde exemplaren en het aantal verkochte e-boeken en de daarbij behorende opbrengst;
- d. het aantal afgegeven present- en recensie-exemplaren;
- e. het aantal beschadigde exemplaren, misdrukken;
- f. de nog aanwezige voorraad niet verkochte exemplaren, inclusief de retour ontvangen exemplaren;
- g. het bedrag van het aan de vertaler verschuldigde honorarium;
- h. de ingevolge artikel 2 aan de vertaler toekomende andere baten uit de exploitatie door de uitgever of door derden ('nevenrechten');
- i. de bedragen van de verstrekte voorschotten en de eventuele extracorrectie die ten laste komt van de vertaler.

2. Het bedrag dat de uitgever blijkt deze afrekening aan de vertaler verschuldigd is, is opeisbaar vanaf één maand na haar dagtekening.

3. In afwijking van het in lid 2 bepaalde kan de vertaler verlangen dat de uitgever binnen één maand aan hem zijn aandeel in de bedragen uitkeert, welke de uitgever terzake van de exploitatie van in artikel 2 genoemde rechten of wegens opruiming van derden heeft ontvangen, mits dit aandeel ten minste tweehonderdenvijftig euro bedraagt.

Artikel 12 Inzage boeken

1. Indien de vertaler ter beoordeling van zijn rechten enig gegeven nodig heeft uit de boekhouding en/of de bescheiden van de uitgever, is de uitgever verplicht om hem een uittreksel uit de boekhouding of een kopie van de bescheiden te verschaffen.

2. De vertaler heeft het recht eenmaal per jaar op eigen kosten:

- a. desgevraagd een verklaring van een registeraccountant, lid van het NIVRA, te ontvangen bij de in artikel 11 bedoelde afrekening;

- b. de boeken en bescheiden van de uitgever, betrekking hebbende op de exploitatie van de vertaling, ten kantore van de uitgever door een door hem aangewezen registeraccountant, lid van het NIVRA, te doen controleren.

3. Mocht bij controle blijken dat de uitgever zich ten nadele van de vertaler aan niet te verwaarlozen fouten of verzuimen betreffende de berekening van het aan de vertaler toekomende honorarium heeft schuldig gemaakt, dan komen, in afwijking van het in lid 2 bepaalde, de kosten van de controle ten laste van de uitgever.

Artikel 13 Herdruk

1. De uitgever heeft het recht om steeds wanneer hij dit wenselijk acht een herdruk en/of nieuwe versie van de vertaling uit te geven.

2. De uitgever zal de vertaler tijdig mededeling doen van zijn voornemen daartoe en daarbij de vertaler de gelegenheid bieden in zijn vertaling verbeteringen aan te brengen, binnen een nader overeen te komen redelijke termijn.

3. Voor een herdruk en/of nieuwe versie gelden alle bepalingen van deze overeenkomst met dien verstande dat het toe te passen percentage op grond van het bepaalde in artikel 10 wordt berekend uitgaande van het totaal aantal verkochte exemplaren.

Artikel 14 Termijn herdruk

1. Indien de vertaling gedurende vier jaar niet meer leverbaar in boekvorm is bij de uitgever, zal de uitgever binnen drie maanden na een daartoe strekkend schriftelijk verzoek van de vertaler schriftelijk verklaren of hij voornemens is een herdruk in enige vorm en/of nieuwe versie van de vertaling uit te geven. Na een bevestigend antwoord is de uitgever verplicht de herdruk en/of nieuwe versie te laten verschijnen binnen een termijn van één jaar:

- a. na het doen van deze verklaring;
- b. na inlevering van de verbeterde kopij, in geval verbetering noodzakelijk is.

2. Op een herdruk [en/of nieuwe versie] als in het vorige lid bedoeld, zijn artikel 13, leden 2 en 3, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 15 Beëindiging

1. De vertaler heeft het recht deze overeenkomst met een opzegtermijn van één maand te beëindigen:

- a. indien na het verstrijken van de verlengde uitgavetermijn, als bedoeld in artikel 3 lid 2 de vertaling niet is verschenen, onverminderd zijn recht op schadevergoeding;
- b. indien de uitgever een verklaring als bedoeld in artikel 14 lid 1, heeft gedaan en deze herdruk en/of nieuwe versie niet binnen een termijn van één jaar na het doen van deze verklaring dan wel na ontvangst van de verbeterde kopij is verschenen;
- c. indien de vertaler aan de uitgever een verzoek heeft gedaan als bedoeld in artikel 14 lid 1 en

de uitgever antwoordt dat hij niet voornemens is een herdruk en/of nieuwe versie uit te geven.

2. De vertaler heeft het recht deze overeenkomst met een opzegtermijn van zes maanden te beëindigen indien er alleen (nog) sprake is van een digitale exploitatie en de uitgeverij niet langer beschikt over de licentie voor uitgave van het e-boek in Nederlandse vertaling. De uitgever stelt de vertaler onverwijld schriftelijk in kennis van het verval van de licentie.

3. De in lid 1 en lid 2 bedoelde opzeggingen zijn van onwaarde indien en voorzover de uitgever binnen de opzegtermijn aantoont dat hij in het bezit is van de exclusieve Nederlandstalige uitgaverechten op het oorspronkelijke werk.

4. Een ernstige tekortkoming van een partij in de nakoming van deze overeenkomst geeft aan de wederpartij de bevoegdheid om de overeenkomst geheel of gedeeltelijk te ontbinden, tenzij de tekortkoming, gezien haar bijzondere aard of geringe betekenis in relatie tot de aangegane verbintenissen, deze ontbinding met haar gevolgen niet rechtvaardigt. De ontbinding heeft geen terugwerkende kracht en kan alleen plaatsvinden door rechterlijke tussenkomst, doch niet dan nadat aan de wederpartij een redelijke termijn is gesteld waarbinnen de tekortkoming kan worden weggenomen voorzover nakoming niet blijvend onmogelijk is.

5. Indien de uitgever in staat van faillissement wordt verklaard of indien zijn bedrijf in liquidatie treedt, heeft de vertaler het recht de overeenkomst met onmiddellijke ingang te beëindigen door middel van een schriftelijke mededeling aan de uitgever.

6. Indien de uitgever surséance van betaling aanvraagt, heeft de vertaler het recht de overeenkomst met inachtneming van een redelijke termijn te beëindigen door middel van een schriftelijke mededeling aan de uitgever, tenzij dit jegens de uitgever kennelijk onredelijk is in verband met voortzetting van het bedrijf.

In verband met de in acht te nemen redelijke opzegtermijn is de vertaler gerechtigd om met onmiddellijke ingang van de uitgever te verlangen dat zekerheid wordt gesteld voor eventuele betalingsverplichtingen van de uitgever jegens de vertaler.

7. Ondanks de opzegging of beëindiging van deze overeenkomst is de uitgever gerechtigd om de verkoop van de nog in voorraad zijnde exemplaren van de vertaling voort te zetten, zo nodig hierbij gebruik makend van de hem in artikel 16 verleende bevoegdheden.

Indien de uitgever de vertaler schriftelijk heeft medegedeeld van verdere exploitatie van de vertaling af te zien, heeft de vertaler het recht de nog bij de uitgever aanwezige onverkochte exemplaren over te nemen tegen betaling van vijfenveertig procent van de verkoopprijs. Over deze exemplaren zal geen royalty zijn verschuldigd.

8. In geval de uitgever door de auteur van het oorspronkelijke werk is gemachtigd om na beëindiging van deze overeenkomst nieuwe exploitatiemogelijkheden te benutten, zal de vertaler zich conformeren aan een hem door de uitgever aangeboden regeling voor het gehele of gedeeltelijke gebruik van zijn vertaling daarbij, behoudens het geval dat de vertaler in redelijkheid en billijkheid tot het oordeel kan komen dat hij

hierdoor in zijn belangen wordt geschaad. In geval met de vertaler een regeling wordt getroffen zal deze overeenkomst deze regeling zoveel als mogelijk beheersen. Mocht het oorspronkelijke werk inmiddels tot het publiek domein behoren en wenst de vertaler nieuwe exploitatiemogelijkheden te benutten, al dan niet in samenwerking met een andere uitgever, dan zal de vertaler de uitgave van zijn vertaling eerst aan de uitgever ter publicatie aanbieden en zal hij de uitgever gedurende een redelijke periode in de gelegenheid stellen de rechten daarop naar redelijkheid en billijkheid te verwerven.

9. De uitgever is bereid om na beëindiging van deze overeenkomst op verzoek van de vertaler het actuele digitale bestand van het werk, indien beschikbaar, tegen een redelijke vergoeding ter beschikking te stellen, een en ander onverminderd eventuele aanspraken van derden op de inhoud of vorm van het werk.

Artikel 16 Verlaging / opheffing van de prijs

1. Wanneer na verloop van een jaar na verschijnen van enige druk blijkt dat het restant van de oplage bij de uitgever naar diens oordeel tegen de vastgestelde prijs onverkoopbaar is, is de uitgever bevoegd de prijs van de uitgave te verlagen. De vertaler ontvangt dan het percentage van de royalty op grond van het bepaalde in artikel 10, berekend over de verlaagde prijs.

2. In het geval als in het vorige lid bedoeld, is de uitgever tevens bevoegd om de prijs van de uitgave op te heffen en het restant van de oplage in de vorm van een partij ineens aan een opkoper of in de vorm van oud papier of anderszins van de hand te doen. Over deze exemplaren is aan de vertaler geen royalty verschuldigd. De uitgever is verplicht om de vertaler van dit voornemen op de hoogte te brengen en hem gedurende een termijn van vier weken in de gelegenheid te stellen het restant van de voorraad of een gedeelte daarvan over te nemen tegen de prijs die een opkoper bereid is daarvoor te betalen.

Artikel 17 Ontbinding / rechtsverhouding na beëindiging

1. Behoudens het geval als bedoeld in artikel 5 lid 6, alsmede in geval van wederzijds goedvinden, kan deze overeenkomst slechts ontbonden worden door rechterlijke tussenkomst.

2. In alle gevallen waarin deze overeenkomst eindigt, blijft zij de rechtsverhouding tussen partijen beheersen in geval van verveelvoudiging en/of openbaarmaking van het geheel of een gedeelte van het werk door derden waarbij gebruik is c.q. wordt gemaakt van de door de uitgever in het verkeer gebrachte uitgave. Bovendien blijft deze overeenkomst deze rechtsverhouding beheersen voorzover dit voor de afwikkeling daarvan noodzakelijk is.

Artikel 18 Wijziging

Naast deze overeenkomst gelden geen eerdere of latere mondelinge afspraken; eerder gemaakte afspraken (mondeling of schriftelijk) vervallen, tenzij zij in dit contract of in een later contract schriftelijk door beide partijen zijn ondertekend respectievelijk zullen worden

vastgelegd. Ook in de nu voorliggende overeenkomst te wijzigen, te vervallen verklaren of aan te vullen (afwijkende) bepalingen zijn alleen rechtsgeldig wanneer zij schriftelijk, door beide partijen ondertekend, zijn vastgelegd.

Artikel 19 Adreswijziging

De vertaler verplicht zich van iedere adreswijziging onverwijld schriftelijk mededeling te doen aan de uitgever. Ingeval de uitgever zich schriftelijk tot de vertaler heeft te wenden, is hij gedechargeerd wanneer hij dat doet aan het laatste adres dat de vertaler hem schriftelijk heeft medegedeeld.

Artikel 20 Netto-opbrengst

Waar in deze overeenkomst wordt gesproken over netto-opbrengst, verstaan partijen hieronder de door de uitgever ontvangen vergoeding die in voorkomende gevallen is verminderd met de verleende handelskorting, commissie voor tussenpersonen, betalingen aan rechthebbende(n) van het oorspronkelijke werk en omzetbelasting. Voor e-boeken geldt dat onder netto-opbrengst wordt verstaan het bedrag dat de uitgever ontvangt van de tussenhandel, verminderd met de BTW. Dat bedrag zal in de regel tot stand komen op basis van de door de uitgever gehanteerde adviesprijs minus de met de tussenhandel afgesproken korting en is onafhankelijk van de uiteindelijk door de verkoper gehanteerde verkoopprijs.

Artikel 21 Nederlands recht

Voor de vaststelling en uitvoering van deze overeenkomst is uitsluitend het Nederlandse recht van toepassing.

Artikel 22 Geschillen

Tenzij partijen anders overeenkomen zullen zij geschillen terzake van deze overeenkomst voorleggen aan de bevoegde rechter.

Bijzondere bepaling(en) (optie)

...

Aldus overeengekomen en getekend in ... exemplaren, waarvan ... exemplaren

ter hand gesteld aan de uitgever en ... aan de vertaler, te ... op ...

De vertaler: ...

De uitgever: ...

N.B.: De cursief gedrukte zinsneden in de artikelen 2 en 5 zijn alternatieve mogelijkheden die door partijen al naar gelang de gemaakte afspraken dienen te worden doorgehaald.

Toelichting bij het Modelcontract voor de uitgave van een vertaling van een literair werk

Inleiding

Deze herziene versie d.d. [2012] van het per 1 maart 2004 in werking getreden Modelcontract voor de uitgave van een vertaling van een literair werk, per 1 juni 2007 voorzien van een aangepaste toelichting, is opgesteld door de Literaire Uitgeversgroep (LUG) van de vereniging Groep Algemene Uitgevers (GAU) enerzijds, en de Vereniging van Letterkundigen (VvL), deel uitmakend van de Vereniging van Schrijvers en Vertalers (VSenV), anderzijds.

Uitgangspunten

Het Modelcontract berust op een aantal algemene uitgangspunten, dat ook reeds ten grondslag lag aan de eerste versie van deze overeenkomst uit december 1988:

- a. De betrekking tussen een vertaler en een uitgever is niet alleen een zakelijke verhouding, doch tevens een vertrouwensrelatie. De uitgeefovereenkomst is op zichzelf niet voldoende. Partijen dienen de aan deze betrekking onafscheidelijk verbonden problematiek bovendien met begrip voor de drijfveren en oogmerken van de partner te benaderen, zulks op een wijze, het geestesproduct van de vertaler waardig;
- b. De vertaler laat de materiële verzorging en de verhandeling van zijn vertaling over aan de uitgever; de uitgever houdt de vertaler op de hoogte van al wat voor hem van belang kan zijn en pleegt met hem zoveel mogelijk overleg;
- c. Partijen hechten de grootst mogelijke waarde aan een nauwkeurige en volledige verantwoording van de uitgever aan de vertaler inzake de positie en verkoopresultaten van zijn vertaling;
- d. De vertaler dient de uitgever inzake de verzorging van de tekst, de correctie in de drukproeven of de herziening van de tekst in verband met een herdruk, zoveel mogelijk medewerking te verlenen. Beide partijen hebben belang bij een zo vlot mogelijk verlopende productie en bij de realisatie van een zo goed mogelijk verzorgde uitgave.

Bovengenoemde uitgangspunten hebben zich niet belangrijk gewijzigd. De praktijk heeft zich natuurlijk wel verder ontwikkeld. Het Modelcontract, dat een afspiegeling beoogt te zijn van wat bij de exploitatie van een vertaling van een literair werk algemeen als wenselijk en gangbaar wordt ervaren, moet daarom van tijd tot tijd worden herzien. Sinds 1988 wordt in het literaire uitgeverijbedrijf de vertaler in juridisch opzicht zoveel mogelijk op één lijn met de auteur beschouwd. Voor dit Modelcontract hebben de LUG en de VvL rekening gehouden met de speciale positie van de vertaler, wat heeft geleid tot een afgewogen Modelcontract. Aanleiding voor de herziening van 19 juni 2012 vormt de erkenning van het e-boek als nieuwe primaire exploitatievorm. Daarbij dient enerzijds de auteursrechtelijke en financiële positie van de vertaler gewaarborgd te blijven, terwijl anderzijds de aan de uitgever toegekende exploitatiemogelijkheden op de actuele stand van zaken moeten worden afgestemd.

Werkingsfeer

Het Modelcontract voor de uitgave van een vertaling van een literair werk is bij uitstek ontworpen ter regeling van de verhouding tussen een literaire vertaler en de uitgever van de door deze vervaardigde tekst. Onder literair wordt verstaan scheppend en beschouwend proza en poëzie. Men kan het contract echter ook buiten het strikt literaire domein gebruiken voor vertalingen van bijvoorbeeld sciencefiction, thrillers, horror of detectives. Het hoogwaardige karakter van een boek uit een van deze meer populaire genres kan daartoe aanleiding geven, maar in het algemeen staat het uitgever en vertaler vrij om voor dergelijke vertalingen individuele of aanvullende afspraken te maken. De toelichting bij artikel 10 bevat hiervoor reeds een enkele aanwijzing. Echter, voor strikt literaire vertalingen beschouwen de opstellers dit Modelcontract met Toelichting als normatief, dat wil zeggen dat LUG en VvL de hierin beschreven rechten en verplichtingen beschouwen als gangbaar en redelijk.

In het bij elke vertaling wisselende evenwicht tussen de verrichting van een dienst in opdracht en het leveren van een creatieve prestatie kan men van de categorie literaire vertalers in elk geval zeggen dat zij door de uitgever juridisch op dezelfde voet als de auteur dienen te worden behandeld.

Al is het contract duidelijk op het auteurscontract gebaseerd, de literaire vertaler kan juridisch geenszins geheel met de door hem vertaalde auteur worden gelijkgesteld. Er valt in de belangen ten opzichte van het werk tussen auteur en vertaler een rangorde aan te geven die rechtvaardigt dat de vertaler zich in het algemeen dient te conformeren aan wat tussen de auteur van het oorspronkelijke werk en de uitgever wordt overeengekomen. De vertaler kan immers aan zijn overeenkomst met de uitgever niet meer rechten ontfemen dan de uitgever aan zijn contract met de auteur van het oorspronkelijke werk of diens rechthebbende. Dit volgbeginsel, dat op verschillende plaatsen in dit Modelcontract naar voren komt, moet slechts dan wijken wanneer de vertaler – objectief gesproken – schade zou ondervinden van een bepaalde door de uitgever met de auteur afgesproken exploitatiewijze (zie artikel 2). Verder is als beginsel opgenomen dat indien de auteur van het oorspronkelijke werk voldoende vertrouwen heeft in (een hervatting van) de exploitatie van zijn werk door de uitgever, in dat geval aan de vertaler niet een eigen beschikkingsbevoegdheid over zijn vertaling toekomt (zie artikel 15). Deze correcties op de zeggenschap van de vertaler over zijn vertaling maken het mogelijk hem voor het overige zoveel mogelijk als zelfstandig auteur van zijn werk te beschouwen.

De zakelijke inhoud van de Toelichting dient als een onderdeel van dit Modelcontract te worden beschouwd.

De LUG en de VvL zijn van mening dat een vertaler er op moet kunnen vertrouwen dat het aangeboden contract met de benaming LUG/VvL-Modelcontract identiek is aan de door LUG en VvL vastgestelde versie, dan wel dat hem voor de ondertekening duidelijk is gemaakt op welke punten het aangeboden contract van dit Modelcontract afwijkt. In het geval de uitgever wijzigingen in het LUG/VvL-Modelcontract aanbrengt, of voorwaarden schrapt of toevoegt, mag de uitgever voor zijn aangepaste versie niet de titel LUG/VvL-Modelcontract voeren, tenzij de door de uitgever aangebrachte aanpassingen bij de aanbieding van het contract

duidelijk kenbaar zijn gemaakt aan de vertaler.

Het Modelcontract met Toelichting is verkrijgbaar bij LUG en VvL en is ook geplaatst op de website van het Nederlands Uitgeversverbond (NUV): www.nuv.nl en op de website van de Vereniging van Letterkundigen VvL): www.vvl.nu.

De LUG en de VvL bevelen aan dat de tekst van de Toelichting van het Modelcontract bij de aanbieder van het contract wordt overhandigd, tenzij de inhoud bij de vertaler bekend mag worden verondersteld. De uitgever kan ook volstaan met een verwijzing naar een van voornoemde websites, tenzij de vertaler om een exemplaar van de toelichting verzoekt.

Deze versie van het LUG/VvL Modelcontract is van toepassing op overeenkomsten voor de uitgave van een vertaling van een literair werk die vanaf 19 juni 2012 zijn gesloten.

De LUG en VvL realiseren zich dat de (technologische) ontwikkelingen zo snel gaan, dat regelmatig overleg geboden is.

Artikelgewijze toelichting

Ad partijen

Uitgever

Doorgaans contracteert de uitgever als rechtspersoon, hetgeen betekent dat de rechten en plichten zich beperken tot die rechtspersoon.

Ad artikel 2 lid 1

Omvang exclusieve licentie

In lid 1 wordt de zogenaamde primaire exploitatie door de uitgever omschreven, de uitgave in boekvorm en e-boek vorm.

Ad artikel 2 lid 2

Vrijwaring

De vrijwaring die de vertaler aan de uitgever verleent, geldt onverminderd het recht van de uitgever op zelfstandige en volledige schadevergoeding tegenover de vertaler, indien de inhoud van de vertaling, als gevolg van de tekst van de vertaling, de verschijning of verdere verschijning onmogelijk zou maken en de uitgever dientengevolge schade zou lijden.

Ad artikel 2 lid 4

Volgbeginsel

In de belangenafweging tussen de auteur van het oorspronkelijke werk en zijn overeenkomst met de uitgever enerzijds en de vertaler anderzijds, dient het belang van eerstgenoemde te prevaleren. De vertaler dient zich aan de desbetreffende regeling te conformeren, tenzij de vertaler in redelijkheid en billijkheid kan aantonen dat hij dermate schade lijdt bij het betreffende gebruik van zijn vertaling, dat van hem niet gevraagd kan worden mee te werken aan de voorgestelde regeling.

Voor de beoordeling van de redelijkheid en billijkheid zullen mede de gangbare vergoedingen voor vergelijkbare exploitatie een maatstaf zijn, evenals de vergoeding die voor de wel in het contract voorziene exploitaties is overeengekomen.

Ad artikel 2 lid 5, 6 en 7 Omvang licentie nevenrechten

Aan de uitgever wordt de exploitatie van de zogenaamde nevenrechten in licentie gegeven om hem in staat te stellen actief en slagvaardig te kunnen optreden mede namens de auteur van het oorspronkelijke werk en de vertaler.

Het gebruikelijke door de uitgever aan de vertaler verschuldigde percentage van de netto-opbrengst van de desbetreffende exploitaties bedraagt 50%. In uitzonderingsgevallen kan het voorkomen dat bepaalde opbrengsten uit exploitatie van nevenrechten door toedoen van de vertaler tot stand komen. De vertaler dient daarvoor wel, ter voorkoming van misverstanden, vooraf duidelijke afspraken te hebben gemaakt met de uitgever, die immers de nevenrechten op het werk en de vertaling namens de auteur en vertaler behartigt. Partijen kunnen voor zo'n situatie een hoger aandeel voor de vertaler in de opbrengst overeenkomen.

Driedeling

In artikel 2 lid 5 wordt beschreven welke rechten de uitgever in beginsel zelfstandig uitoefent, behoudens redelijke bezwaren van de vertaler. In lid 6 worden de rechten genoemd die de uitgever eveneens zelfstandig uitoefent, maar alleen met schriftelijke toestemming van de vertaler. In lid 7 wordt aandacht besteed aan de exploitatie van de rechten langs collectieve weg. De gestelde nadere voorwaarden aan de uitoefening van deze rechten gelden onverminderd de exclusieve verlening van deze rechten van de vertaler aan de uitgever.

Readers

Lid 5, sub a. Onder bepaalde voorwaarden (artikel 16 Auteurswet 1912) is het toegestaan om korte werken of korte gedeelten van werken over te nemen in onderwijspublicaties tegen betaling van een billijke vergoeding. GAU en VvL hebben de wettelijke voorwaarden nader ingevuld in de Regeling Bloemlezingen voor het overnemen uit/van literair werk in een onderwijsuitgave. Het Nederlands Uitgeversverbond heeft met hoger en middelbaar onderwijs een hierop gebaseerde regeling getroffen voor het overnemen in onderwijsbundels (readers).

Reprorecht

Lid 7, sub a. De Stichting Reprorecht is door de wetgever aangewezen als exclusief innings- en repartitieorgaan voor de vergoedingen die Nederlandse instellingen in de publieke sector en het bedrijfsleven verschuldigd zijn voor het voor eigen gebruik onder nadere voorwaarden toegestaan fotokopiëren krachtens artikel 16b Auteurswet 1912, nader uitgewerkt in het zogenaamde 'Reprobesluit'.

GAU en VvL zijn overeengekomen dat de gelden op 50/50-basis worden verdeeld. Het vertalersdeel wordt door de Stichting Literaire Rechten Auteurs (LIRA) aan vertalers uitgekeerd, het uitgeversdeel wordt door de GAU aangewend voor collectieve doeleinden als lees- en koopbevordering en onderzoek.

Leenrecht

Lid 7, sub b. De Stichting Leenrecht is door de wetgever aangewezen als het exclusief innings- en repartitieorgaan voor de vergoedingen die bibliotheken verschuldigd zijn voor het uitlenen

van werken. De repartitie van deze gelden vindt plaats volgens het repartitiereglement van de Stichting Leenrecht. Volgens afspraken tussen de GAU, de VvL en LIRA wordt de repartitie van het aandeel van auteurs en vertalers uitgevoerd door LIRA. Voor de uitoefening van het leenrecht in het buitenland is de Stichting Leenrecht niet wettelijk aangewezen: de uitgever zal daarvoor, mede namens de vertaler, de stichting Leenrecht bij volmacht aanwijzen.

De uitgever zal, op verzoek van de vertaler en voorzover beschikbaar, informatie over de verkoop van vertaalde titels aan openbare bibliotheken verschaffen, om de vertaler zodoende in staat te stellen zijn aanspraak op leenrechtvergoeding te beoordelen.

Overdracht ten behoeve van LIRA

Lid 7, sub c. De Stichting LIRA beoogt ten behoeve van auteurs en vertalers bepaalde, vooral secundaire rechten inzake literaire en literair-dramatische werken collectief te beheren.

Vertalers kunnen zich rechtstreeks bij LIRA aansluiten (NB zie de meldingsplicht terzake in lid 8), doch zij kunnen dit ook aan de uitgever overlaten. De overdracht van de in lid 2 genoemde rechten aan de uitgever (met name kabelgelden en thuishkopie-vergoedingen) vindt plaats onder de opschortende voorwaarde dat de uitgever deze rechten overdraagt aan de stichting LIRA. LIRA stelt overdracht van rechten als voorwaarde om in deze een sterkere positie te hebben jegens de producenten van film-, radio- en televisie-producties. Voor de overdracht via de uitgever stelt ook LIRA als voorwaarde dat het auteursaandeel ten minste 50% bedraagt. LIRA zal ook de kabelgelden uitkeren die door de Vereniging VEVAM voor (televisie)films worden geïnd, voorzover deze gelden betrekking hebben op het werk.

De uitgever draagt de in lid 2 genoemde rechten over aan LIRA door middel van een zogenoemd collectief aansluitingscontract met LIRA. In het geval van beëindiging dient LIRA bij de terugoverdracht rekening te houden met eventueel reeds aangegane verplichtingen. De rechten keren alsdan weer terug naar de vertaler. Partijen dienen vervolgens afspraken te maken over de wijze van continuering van de exploitatie van deze rechten.

Uitgever en vertaler kunnen LIRA ook facultatief inschakelen voor een aantal onder lid 1 genoemde rechten, zoals bij voorbeeld voor de uitkering van vergoedingen voor mechanische vastleggingsrechten die door de Stichting BUMA STEMRA worden geëxploiteerd. Daarvoor kan het nodig zijn dat de desbetreffende rechten alsnog schriftelijk worden overgedragen.

Collectieve rechtenorganisaties

Lid 7, sub d. De Stichting BUMA STEMRA is werkzaam op het gebied van de mechanische vastleggingsrechten.

De vereniging VEVAM is werkzaam op het terrein van de kabelvergoedingen voorzover deze betrekking hebben op via de kabel doorgegeven filmwerken.

De verplichting voor de vertaler om voor het afsluiten van deze uitgeefovereenkomst een eventuele aansluiting bij een van deze of een andere met collectieve exploitatie belaste organisatie schriftelijk aan de uitgever te melden, dient er toe dat partijen hiermee bij het maken van de afspraken over de uitoefening van exploitatierechten en de eventueel daaruit voortvloeiende honoraria rekening kunnen houden.

Ad artikel 2 lid 9

Licentie-uitgave

In geval van een afzonderlijke herdruk door een andere uitgever of boekenclub blijft de

uitgever van de vertaling verantwoordelijk voor de afrekening van het honorarium met de vertaler.

Onder ‘uitgever’ wordt mede verstaan een rechtspersoon die samen met de persoon of rechtspersoon die als uitgever deze overeenkomst ondertekent, behoort tot een economische eenheid en die met de oorspronkelijke ondertekenaar een organisatorische band heeft. Het bepaalde in dit artikel laat onverlet dat daarnaast nog andere afspraken met de vertaler kunnen worden gemaakt.

Ad artikel 3 lid 2 Termijn uitgave

Indien bijzondere redenen daartoe aanleiding geven kan de termijn van 6 maanden in overleg met de vertaler worden verlengd.

Ad artikel 4 lid 2 Niet voor de verkoop bestemde exemplaren

Als voorbeelden van niet voor de verkoop bestemde exemplaren kunnen worden genoemd: presentexemplaren, exemplaren voor recensie-, subsidie-, en verkoopbevorderende doeleinden, inzendingen voor een literaire prijs en exemplaren bestemd voor het archief. Het aantal exemplaren wordt door de uitgever van geval tot geval naar redelijkheid vastgesteld, waarbij het bij wijze van voorbeeld verschil kan uitmaken of het gaat om een gebonden dichtbundel of een roman in paperbackuitgave.

Ad artikel 5 lid 4 Redigeren

Onder redigeren verstaat men het in behoorlijke vorm brengen van een geschreven tekst. Aandachtspunten bij het redigeren kunnen onder meer zijn: spelling, interpunctie, stijl, grammatica, verwijdering van inconsequenties in spelling en woordgebruik, etc. Redigeren grijpt derhalve sterker in op een tekst dan het zogenaamde persklaar maken, waarbij in de manuscript fase eenvoudige taal- en typografisch-technische verbeteringen worden aangebracht terzake van onvolkomenheden in spelling, interpunctie, onderstreping, etc. Het gaat bij redigeren om een significante verbetering van de door de vertaler gemaakte vertaling. Aangezien bij het redigeren de persoonlijkheidsrechten van de vertaler in het geding kunnen zijn, is overleg tussen uitgever en vertaler geboden. De verhaalmogelijkheid van de uitgever ten aanzien van de redigeerkosten is gerelateerd aan de gangbare tarieven voor redactiewerkzaamheden, die berekend worden hetzij op basis van een tarief per 1.000 woorden, hetzij op basis van een uurtarief. Informatie over de gangbaarheid van het door een uitgever betaalde tarief voor respectievelijk correctiewerk, persklaar maken en redigeerwerk kan worden verkregen bij de Groep Algemene Uitgevers.

Ad artikel 5 lid 7 Correctie

De uitgever wordt aanbevolen de vertaler tijdig te waarschuwen dat de proeven voor correctie in aantocht zijn.

Ad artikel 5 lid 8 Extracorrectie

Het gaat hier om door de vertaler aangebrachte veranderingen in het stadium van de productiefase, waarin bij het traditionele productieproces de vertaling aan de zetter wordt aangeboden.

In 2012 is het bedrag waarboven de uitgever hiervoor gemaakte kosten in rekening kan brengen (€ 100,-) door GAU en VvL opnieuw bekeken.

Ad artikel 5 lid 9 Onvoorziene extra werkzaamheden

Met onvoorziene extra werkzaamheden wordt bedoeld op substantiële onvoorziene extra werkzaamheden, bijvoorbeeld extra correctiewijzigingen als gevolg van wijzigingen in het oorspronkelijke manuscript.

Ad artikel 6 lid 3 Naamsvermelding

De uitgever wordt aanbevolen om, waar dat mogelijk is, de naam van de vertaler te vermelden in advertenties en andere reclame die hij ten behoeve van de vertaling doet maken.

Ad artikel 6 lid 4 Promotionele activiteiten

De inspanningsverplichting van de uitgever om de continuïteit van de exploitatie van het werk te bevorderen kan onder meer plaats vinden door het informeren van de boekhandel, het versturen van recensie-exemplaren, het adverteren in eigen publicaties en promotionele ondersteuning op de website van de uitgever, alsmede het zo mogelijk adverteren in media van derden of andere promotionele activiteiten en het in print en/of in elektronische vorm beschikbaar houden van het werk.

Voor promotionele doeleinden kunnen zowel de vertaler als de uitgever in onderling overleg een kort gedeelte van het werk op internet publiceren.

Ad artikel 7 Presentexemplaren

Afhankelijk van bijzondere omstandigheden kunnen uitgever en vertaler besluiten af te wijken van het gebruikelijke aantal presentexemplaren.

Ad artikel 9 Overdracht overeenkomst

Zolang een uitgever niet aan zijn verplichting tot een schriftelijke mededeling heeft voldaan blijft de overdragende uitgever aansprakelijk voor de overgedragen verplichtingen.

Na deze mededeling heeft de vertaler gedurende twee maanden de bevoegdheid de uitgeoefende overeenkomst door de rechter te doen ontbinden, indien hij in redelijkheid en billijkheid tot het oordeel kan komen dat hij door de overdracht in zijn belangen is geschaad.

Hier dient dezelfde beoordeling te worden gemaakt als beschreven in de toelichting op artikel 2 lid 4.

De uitgever wordt aanbevolen in zijn overeenkomst tot overdracht met een derde daaromtrent een voorbehoud te maken, tenzij reeds in een eerder stadium afstemming met de vertaler heeft

plaatsgevonden, waardoor de uitgever zelf een einde kan maken aan deze onzekerheid.

Ad artikel 10 lid 1 Vertaaltarief

Bij literair werk, voor welke categorie deze overeenkomst is opgesteld, heeft de vertaler naar algemeen inzicht een met de auteur vergelijkbare positie. Dat komt onder meer tot uitdrukking in de honorering naar evenredigheid van het aantal verkochte exemplaren. Om echter recht te doen aan het feit dat de vertaler van de uitgever een opdracht krijgt, waartegenover immers een gegarandeerde vergoeding dient te staan, ontvangt de vertaler in elk geval een vast bedrag, bij wijze van onderugvorderbaar voorschot, dat op grond van het overeengekomen vertaaltarief per woord voor een gefixeerd aantal exemplaren wordt berekend.

Voor de vertaling van poëzie wordt een vergoeding per regel met een minimum per gedicht overeengekomen.

Contractspartijen hebben zelf de vrijheid en verantwoordelijkheid om het honorarium overeen te komen. Bij de GAU en de VvL is nadere informatie verkrijgbaar over wat in de praktijk redelijke tarieven zijn gebleken, door GAU en VvL afgeleid uit historische informatie en/of gebaseerd op uit de praktijk herleide gangbare tarieven.

(NB. In de Regeling Projectwerkbeurzen voor Literaire Vertalers van het Nederlands Letterenfonds wordt als een van de voorwaarden voor subsidie gesteld dat in het contract met de uitgever ten minste een redelijke en gangbare honorering is overeengekomen. Deze minimum honorering sluit aan bij het resultaat van het door GAU en VvL gehouden onderzoek naar historische informatie en/of uit de praktijk herleide gangbare tarieven.)

Voor het genoemde gefixeerde aantal exemplaren worden in de praktijk verschillende getallen gehanteerd, ook afhankelijk van de vraag of de vertaling in kwestie strikt literair (d.w.z. belletrie) dan wel meer populair is (bijvoorbeeld sciencefiction, detectives, thrillers etc.)

Ad artikel 10 lid 2 Vertalersroyalty

Het normtarief vanaf 4.000 verkochte exemplaren van gebonden uitgaven, paperbacks en mid priced uitgaven is vastgesteld op 2%.

Boven de 100.000 verkochte exemplaren wordt dat percentage 2,5%. Voor herdrukken in pocketvorm bedraagt het normtarief 1 %. Van de op basis van de vastgestelde oplage en verkoopprijs te berekenen 1% royalty zal 75% desgewenst als niet terugvorderbaar voorschot voor de vertaler opeisbaar zijn.

Voor de uitgave van een eerste druk rechtstreeks als pocket-editie dienen de voorwaarden voor een eventuele aanvullende royalty van geval tot geval in goed overleg tussen uitgever en vertaler te worden geregeld.

Voor een uitgave in e-boek vorm bedraagt het normtarief 2 % tot 4000 verstrekte licenties en 5% daarboven.

Bij uitgave *uitsluitend* in e-boekvorm zijn royalty's verschuldigd vanaf 4000 verstrekte licenties. Dat percentage bedraagt 5%.

Als besluit kan men in het algemeen met betrekking tot lid 2 van artikel 10 nog zeggen dat, aangezien de letter van deze regeling nooit op geheel sluitende definities kan berusten,

wederzijds fatsoen en vertrouwen hier, niet minder dan elders in het contract, onmisbaar zijn. De royaltypercentages zijn gerelateerd aan de door de uitgever officieel vastgelegde verkoopprijs van het boek exclusief BTW. Deze relatie is onlosmakelijk verbonden met het bestaan van het systeem van de vaste boekenprijs.

Ad artikel 10 lid 5 Betaling

De termijn van dertig dagen biedt de uitgever de gelegenheid tot een voorlopige inzage in de vertaling, teneinde na te gaan of er geen sprake is van een in zijn ogen ondeugdelijke vertaalprestatie. Indien de uitgever zich op wanprestatie kan beroepen, kan de betalingsverplichting worden opgeschort. Een en ander uiteraard onder voorbehoud van het recht van de uitgever om zich later op wanprestatie te beroepen indien bij nadere inzage in de vertaling in zijn ogen hiervan sprake is. Een na het verstrijken van de termijn van dertig dagen opkomend geschil leidt niet tot opschorting van de betalingsverplichting, maar kan aanleiding zijn tot restitutie.

Overigens verdient het – ook wanneer er tussen uitgever en vertaler reeds eerdere contacten hebben bestaan – niet zelden aanbeveling om vooraf de inlevering van een gedeeltelijke proefvertaling af te spreken, waardoor bepaalde problemen of verschillen van inzicht tijdig aan het licht kunnen komen.

Ad artikel 10 lid 6 Boekenclub

Vanwege de hoge kortingen die aan een boekenclub worden verleend, bedraagt het gebruikelijke royalty-tarief 1%.

Ad artikel 10 lid 7 Additionele verkoopkanalen

Voor exemplaren die met een korting van 55 of meer procent van de verkoopprijs worden geleverd langs additionele verkoopkanalen, wordt het honorarium berekend over de netto-opbrengst. Deze regeling heeft geen betrekking op levering aan reguliere verkoopkanalen zoals de boekhandel, waartoe ook de boekenclub wordt gerekend.

Ad artikel 11 lid 1 Afrekening

Slechts in zeer bijzondere gevallen kan de hier bedoelde termijn een periode van vier maanden na afsluiting van de boeken overschrijden. Normaliter zal derhalve als datum 30 april dienen te worden ingevuld.

Ad artikel 13 Herdruk

Het is voor uitgever en vertaler van belang dat de vertaling op een zo kort mogelijke termijn leverbaar is.

Ad artikel 15 lid 2 Bezit uitgaverechten en beëindiging

Zolang de auteur van het oorspronkelijke werk en de uitgever er belang bij hebben dat het bezit van de Nederlandse uitgaverechten op het oorspronkelijke werk bij de uitgever blijft, bijvoorbeeld omdat de uitgever het gehele oeuvre van de auteur in Nederland vertegenwoordigt, kan de vertaler de overeenkomst niet eenzijdig opzeggen. Dit zou ook zinloos zijn, aangezien hij de rechten op de vertaling toch niet zelfstandig kan uitoefenen (niet tegen de wens in van de rechthebbende(n) op het oorspronkelijke werk).

Indien de uitgaverechten niet meer uitsluitend bij de uitgever berusten (de exclusieve vertaallicentie met betrekking tot het oorspronkelijke werk is geëindigd of het oorspronkelijke werk is publiek domein), heeft de vertaler in principe de mogelijkheid om zijn vertaling elders te doen uitgeven, mits hiertoe door de nieuwe uitgever een regeling met de rechthebbende(n) op het oorspronkelijke werk kan worden getroffen.

Dit laatste is uiteraard niet nodig wanneer het oorspronkelijke werk verworden is tot publiek domein (in de Europese Unie 70 jaar na de dood van de auteur, buiten Europa varieert deze termijn van 50 tot 70 jaar).

Bij e-boeken is er geen sprake van een restvoorraad. De enige periode die in acht hoeft te worden genomen is de periode waarin nog een onderhandeling (tussen de Nederlandse en de buitenlandse rechthebbende) over het doorzetten van de e-boeklicentie plaatsheeft. Deze periode duurt in de regel niet langer dan een half jaar, vandaar de keuze voor een opzegtermijn van zes maanden.

Ad artikel 15 lid 7 Exploitatie mogelijkheden na beëindiging

Voor de toetsing aan de redelijkheid en billijkheid met betrekking tot de voorwaarden voor een regeling van nieuwe exploitatiemogelijkheden na het einde van de overeenkomst kan worden verwezen naar de toelichting op artikel 2 lid 4.

Ad artikel 15 lid 9 Beëindiging

Bij de bepaling van de redelijkheid van de vergoeding wordt rekening gehouden met de duur van de overeenkomst en het moment waarop de laatste investeringen door de uitgever zijn verricht ten behoeve van de exploitatie van het werk.

Ad artikel 22 Arbitrage

Partijen kunnen ook uitdrukkelijk in de overeenkomst bepalen dat zij zich bij eventuele geschillen terzake van de overeenkomst zullen onderwerpen aan arbitrage, zulks overeenkomstig het Reglement van het Nederlands Arbitrage Instituut.

E-mailadressen van de in dit Modelcontract genoemde organisaties:

Literaire Uitgeversgroep (LUG) van de Groep Algemene Uitgevers (GAU) van het Nederlands Uitgeversverbond (NUV): info@nuv.nl; www.nuv.nl

Vereniging van Letterkundigen (VvL), afdeling van de Vereniging van Schrijvers en vertalers (VSenV): vvl@vsenv.nl ; www.vvl.nu

SABAM: www.sabam.be

Stichting BUMA STEMRA: www.bumastemra.nl

Stichting LIRA, Stichting Leenrecht en Stichting PRO: www.cedar.nl

Stichting Reprorecht: www.reprorecht.nl

VEVAM: www.vevam.org